

Werkplan RWB Nieuwe Economie 2025 - 2026

Uitwerking strategische agenda en actieprogramma 2024-2028 'West Brabant in transitie naar een nieuwe economie'

RWB organiseert meerdere ambtelijke bijeenkomsten per jaar. Hier werken we samen met ambtenaren en onze partners uit de regio aan de doelen en acties in het Werkplan.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Ambitie en doelen	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Plantaardige, circulaire en innovatieve regio	5
2.3	Begrotingsdoelen RWB	7
3	Opgave, aanpak en samenwerking	8
3.1	Visie op de opgave	8
3.2	Visie op de aanpak	8
3.3	Rol RWB.....	10
3.4	Samenwerking.....	11
4	Activiteiten 2025-2026	12
4.1	Van doelen naar activiteiten	12
4.2	I. Profileren, positioneren en belangen behartigen	13
4.3	II. Ontwikkelen regionaal portaal nieuwe economie	14
4.4	III. Ondersteunen lokaal beleid en projecten.....	16
4.5	IV. Faciliteren inzicht randvoorwaarden nieuwe economie	16
4.6	V. Ontwikkelen Human Capital nieuwe economie	17
4.7	VI. Bijdrage versterken ecosystemen nieuwe economie.....	17
4.8	VII. Programma coördinatie en monitoring	19
5	Middelen.....	20

1 Inleiding

NAAR EEN NIEUWE ECONOMIE

West-Brabant werkt aan een nieuwe, groene, duurzame, slimme en sociale economie die zowel de welvaart als het welzijn vergroot. In deze nieuwe economie gaat toekomstbestendig verdienvermogen samen met maatschappelijke groei, op basis van sociale en omgevingswaarden (brede welvaart). De regio staat hiermee voor een complexe, maatschappelijke opgave. Tegelijkertijd liggen er kansen voor de regio om met haar economie een belangrijke bijdrage te leveren aan de benodigde transities en innovaties, onder andere op het gebied van grondstoffen, voedsel en digitalisering.

TRIPLE HELIX, EBWB-AGENDA EN STRATEGISCHE AGENDA RWB

Regio West-Brabant (RWB) is het samenwerkingsverband van onze zestien gemeenten¹ van waaruit wij werken aan de transitie naar een nieuwe economie.

Dat doen we in de eerste plaats vanuit de economische agenda 2023-2026 van de Economic Board West-Brabant (EBWB). Dit vanuit het besef dat ondernemers zelf het voortouw zullen (moeten) nemen in de beoogde transitie naar een nieuwe economie. Deze ondernemingen maken deel uit van (boven)regionale economische ecosystemen waarin ook kennis- en onderwijsinstellingen een belangrijke rol spelen. We pakken deze opgave zoveel mogelijk samen met hen op, in een intensieve samenwerking in triple helix verband, met REWIN als onafhankelijk programma coördinator.

¹ De volgende gemeenten werken samen in de RWB: Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert

RWB neemt hierbij deel als overheidspartner in de EBWB, draagt namens de gemeenten zorg voor invulling van de overheidsinzet in de uitvoering van de EBWB-agenda en voert regie op de afstemming met andere publieke verbanden en bovenlokale overheden.

De strategische agenda en actieprogramma 2024-2028 “*West-Brabant in transitie naar een nieuwe economie*” (hierna: strategische agenda) richt zich met name op het scheppen van gunstige voorwaarden voor de in de regio gevestigde ondernemingen (in lijn met de EBWB-agenda) en de benodigde ontwikkeling van de lokale overheid zelf. Ze bevat onze bestuurlijke ambities en geeft richting aan onze gezamenlijke inspanningen. Het publieke streven naar brede welvaart geldt daarbij als uitgangspunt. Samenwerking tussen onze gemeenten onderling is essentieel bij de uitvoering van deze agenda. In RWB-verband komen we tot regionale focus en keuzes en voeren we regie op voortgang en randvoorwaarden. Lokaal nemen we als gemeenten eigenstandig onze besluiten aangaande borging in lokaal beleid en de uitvoering van lokale maatregelen en projecten.

Regiodag 2023 in Hoeven

OVER DIT DOCUMENT

Dit document beschrijft wat RWB met gemeenten in 2025 en 2026 gaat doen om haar regionale ambities voor de Nieuwe economie te realiseren en wat daar voor nodig is. De bestuurlijke ambities in de strategische agenda en de RWB-begroting 2025 vormen de bestuurlijke kaders voor de uitwerking van de inspanningen² in dit tactisch-operationele werkplan. Dit werkplan benoemt de te leveren overheidsbijdrage aan de doelen van de Economic Board West-Brabant. In samenwerking met de 3 O's maken we deze voortdurend scherper en concreter. Voor 2025 heeft de commissie Economie & Arbeidsmarkt in haar vergadering van 19 februari een keuze gemaakt uit de inspanningen waarmee in 2025 wordt gestart.

Hoofdstuk 2 vat de aanleiding, de regionale ambitie en de gedeelde doelen van de gemeenten in RWB samen. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens in op de visie op de opgave, de gekozen aanpak, de rol en bijdrage van RWB en de samenwerking met andere partijen.

Hoofdstuk 4 bevat een toelichting op de voorgenomen maatregelen en activiteiten en beoogde resultaten. Het verschilt per inspanning of de RWB-organisatie en/of gemeenten zelf een rol vervullen, en die kan 'trekkend' zijn of deelnemend. Een deel van de inspanningen wordt door de gemeenten en de RWB-organisatie in triple helix verband uitgevoerd onder het EBWB-programma. Waar dit vanuit ambities of maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid niet logisch, wenselijk of mogelijk is, voeren de gemeenten en de RWB-organisatie de inspanningen in dit werkplan zelf uit, waarbij de RWB-organisatie coördineert op

samenhang en invulling randvoorwaarden. Bij elke inspanning in dit werkplan wordt aangegeven hoe dit zit.

Symposium Regio Deal We Become 2024

² Het algemene begrip 'inspanningen' kan verwijzen naar (beleids-)maatregelen, activiteiten, projecten, leer- en ontwikkelinterventies, et cetera.

2 Ambitie en doelen

2.1 Aanleiding

De wereld om ons heen verandert. We moeten een antwoord bieden op ontwikkelingen als klimaatverandering, grondstoffen-onzekerheid, toenemende internationale concurrentie in de economie, inflatie en sociale ongelijkheid. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op onze economie, welvaart én welzijn in de regio.

Prof. Dr. Tordoir signaleerde in 2018 dat gebrek aan tijdige innovatie een reëel risico vormt voor het West-Brabantse bedrijfsleven, waarbij zowel welvaart als welzijn op termijn onder druk komen te staan. Onderzoek van RaboResearch uit 2022 geeft aan dat een transitie naar een zogenoemde Nieuwe economie³ noodzakelijk is voor de toekomstbestendigheid van het Nederlandse bedrijfsleven. En sterker nog; dat het essentieel is om die transitie te versnellen, omdat de benodigde verandering niet vanzelf gaat.

2.2 Plantaardige, circulaire en innovatieve regio

Om de transitie te versnellen hebben we met de partners in de Economic Board West-Brabant de volgende gedeelde ambitie vastgesteld voor de regio in 2030:

West-Brabant is in Nederland dé voorloper in de transitie naar de Nieuwe economie en is de plek voor innovatieve ondernemers die daaraan bijdragen.

Met onze strategische agenda willen we als lokale overheden bijdragen aan het versnellen van de transitie naar een Nieuwe economie, waarin

³ De nieuwe economie bestaat in het NEx-T model uit zeven dimensies: Circulaire economie; Biodiversiteit; Groene energie; Transparante ketens; Inclusief ondernemen; Echte prijzen en Nieuwe rijkdom.

welvaart samengaat met welzijn (brede welvaart). De agenda legt de focus op de voorwaardenscheppende kant van een gunstig economisch vestigingsklimaat. De focus in de transitie naar een nieuwe economie ligt op de drie bestuurlijke ambities: de plantaardige, circulaire én innovatieve Nieuwe economie. Deze ambitie wordt hierna verder toegelicht.

PLANTAARDIGE REGIO

RWB streeft ernaar om zowel binnen Nederland als in heel Europa een vooraanstaande positie te verwerven als een innovatieve plantaardige hub met een goed vestigingsklimaat. Gericht op duurzaamheid, kwaliteit, toegevoegde waarde en innovatie als drijvende krachten. West-Brabant is een regio met veel kennis op het gebied van plantaardige productie van voedsel, bouwstoffen, brandstoffen en medicijnen. Ook biedt West-Brabant een breed scala aan plantaardige toepassingen in land-, tuin- en bosbouw. Deze veelzijdigheid in kennis en de maakindustrie is een kracht van West-Brabant en essentieel voor de ontwikkeling van een duurzame, nieuwe economie en het vergroten van de brede welvaart. West-Brabant kan dus een sleutelpositie verkrijgen in het bieden van (plantaardige) oplossingen in Nederland en Europa.

Landbouwdrone behandelt gewassen

CIRCULAIRE REGIO

In haar 'Aanpak circulaire regio 23-27' heeft West-Brabant richtinggevende doelen gesteld voor 2030: we willen het gebruik van primaire grondstoffen met 50% terugbrengen en minimaal 20% van de fossiele grondstoffen vervangen door biobased (plantaardige) grondstoffen.

De ambitie is dat de circulaire economie van West-Brabant functioneert als een lerend netwerk en samenwerking van bedrijven, gemeenten, kennisinstellingen en gemeenschappen. Waardecreatie gaat hand in hand met het behoud van natuurlijk kapitaal dankzij nieuwe businessmodellen, effectief ingerichte productiemethodes en ketens en door gedragsverandering. Grondstoffen gaan daarbij niet meer verloren, kringlopen zijn gesloten en materialen worden hoogwaardig (her)gebruikt.

INNOVATIEVE REGIO

Voorloper zijn in de transitie naar een nieuwe economie vraagt dat de innovatiekracht van de bedrijven in de regio hoog ligt. Het streven is een regio met bovengemiddeld veel innovatieve start-ups, scale ups en (spin-offs van) grootbedrijven. Daarnaast betreft deze ambitie met name ook het innovatief vermogen van het MKB dat in de meeste gemeenten in West-Brabant de motor van de economie vormt.

Er zijn tal van thema's waar de regio in uitblinkt. Dat biedt kansen om het innovatief vermogen verder te bevorderen en uit te bouwen. Denk naast innovaties op het gebied van plantaardige en biobased toepassingen (voedsel, bouwen, maken, chemie) ook aan human centered innovation (robotisering, creative ICT), smart logistics, smart industry en high-tech maintenance.

Voorloper zijn in de transitie vraagt ook om een krachtige samenwerking tussen overheden, ondernemingen, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Met een overheid die hierin leiderschap toont en die innovatieve bedrijven die hieraan bijdragen, binnen de randvoorwaarden van Brede Welvaart, faciliteert. De overheid neemt het voortouw in het met de triple helix partners organiseren van het hiervoor benodigde arbeidspotentieel en het benutten van talent via de Human Capital Agenda.

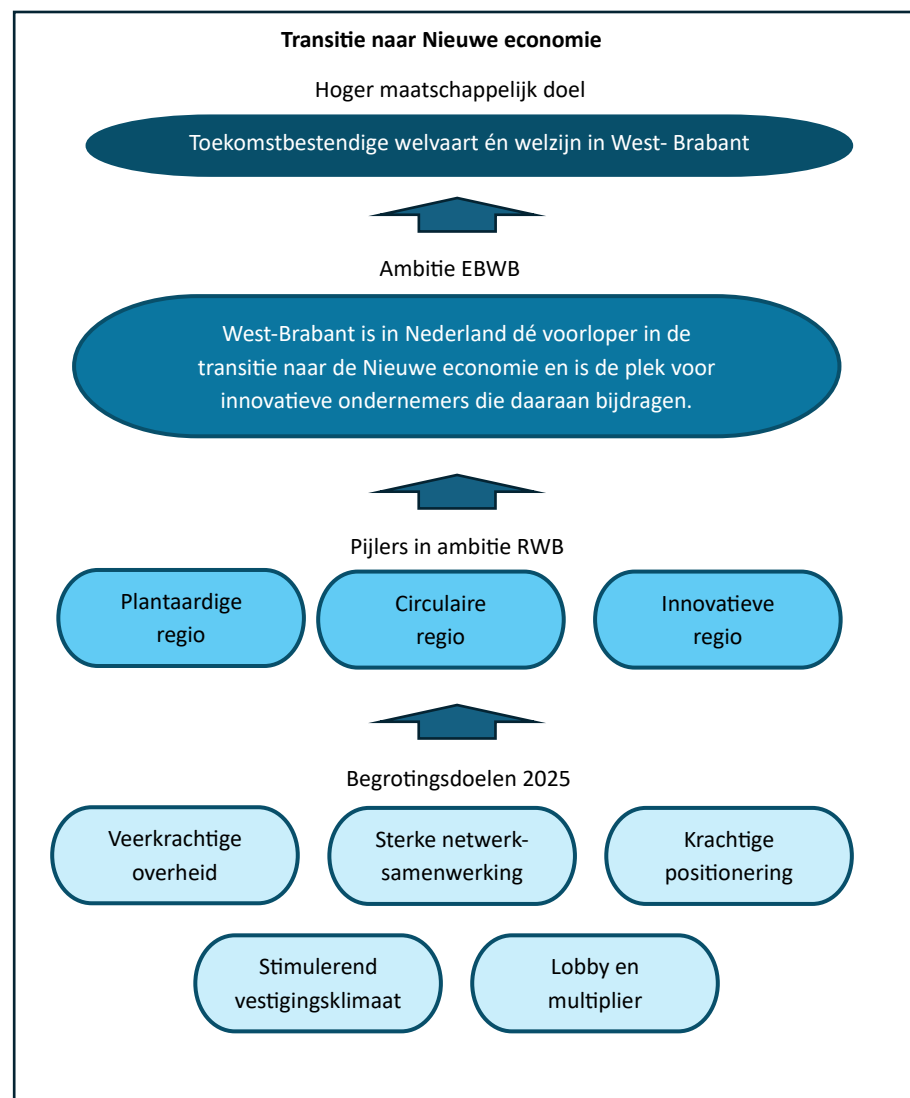
2.3 Begrotingsdoelen RWB

Vanuit de hiervoor beschreven ambitie heeft RWB een aantal richtinggevende doelen geformuleerd, met 2030 als tijdshorizon. Deze zijn gekoppeld aan de mogelijke rol en bijdrage van de lokale overheid in het versnellen van de langjarige transitie naar een nieuwe economie:

- **Veerkrachtige overheid:** De West-Brabantse overheidspartners ontwikkelen zich toekomstgericht in leiderschap, transitiegericht werken en lerend vermogen, met aandacht voor kennis, bewustzijn en attitude.
- **Sterke netwerksamenwerking:** Sterke netwerksamenwerking tussen West-Brabantse overheden onderling en andere relevante partners uit onderwijs, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Deze samenwerking is gericht op synergie, uitvoeringskracht en lerend vermogen.
- **Krachtige positionering:** Een krachtige positionering van (de) West-Brabant(se economie) in Nederland en Europa.
- **Stimulerend vestigingsklimaat:** Een stimulerend vestigingsklimaat voor innovatieve ondernemers die bijdragen aan de transitie naar de nieuwe economie.
- **Lobby en multiplier:** Het streven naar de realisatie van tenminste één grotere multiplier per jaar.

SAMENHANG AMBITIE, DOELEN EN INSPANNINGEN

Alle inspanningen die we doen in het kader van onze strategische agenda dragen bij aan deze doelen en aan het realiseren van onze ambities voor de regio. Figuur 1 geeft deze samenhang schematisch weer.

Figuur 1: Samenhang ambitie, doelen en inspanningen RWB

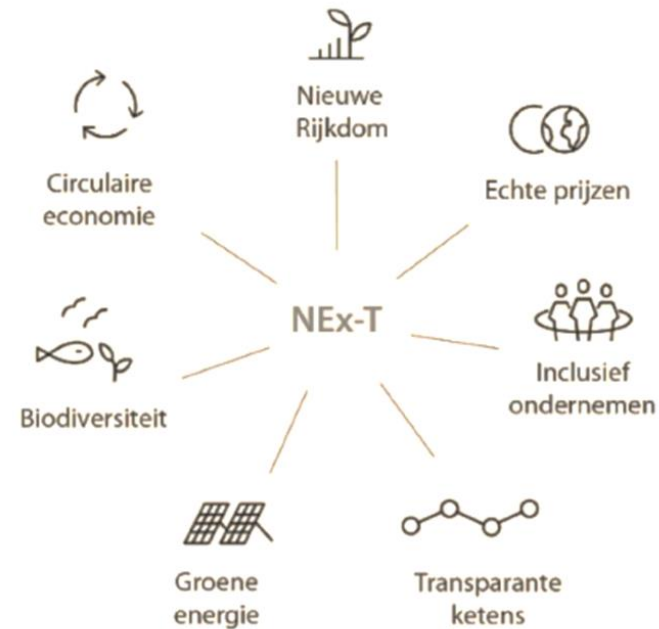
3 Opgave, aanpak en samenwerking

3.1 Visie op de opgave

De opgave waar we als regio voor staan is de transitie naar een nieuwe economie. Hierbij gaat verdienvermogen samen met maatschappelijke groei, op basis van sociale en omgevingswaarden (brede welvaart). We constateren, mede geënt op de dimensies van het NEx-T model (zie Figuur 2), dat deze transitie feitelijk is op te delen in een aantal ‘deeltransities’. Het gaat om de (deel)transities naar een nieuwe economie op basis van:

- **plantaardige eiwitten** (voedseltransitie), *als stap naar circulair*
- **biobased materialen en grondstoffen**, *als stap naar circulair*
- **hernieuwbare energie** (grondstof/product), *als stap naar circulair*
- **circulair** - naast bovenstaande: de transitie naar volledig circulaire productie en consumptie o.b.v. circulair productontwerp, verminderd grondstofgebruik in productieprocessen, toepassing alternatieve grondstoffen, verlenging levensduur producten en maximaal hergebruik reststromen / -producten ('close the loop').
- **data en digitalisering** i.c.m. **human centered innovation**
- **balans met natuurlijke ecosystemen** ten behoeve van behoud van biodiversiteit (o.a. landbouwtransitie)
- **transparante ketens** i.r.t. arbeidsomstandigheden, milieu-impact
- **echte prijzen**, waarbij in alle schakels van de keten negatieve (milieu-)effecten worden doorberekend in prijzen en beslissingen.
- **inclusiviteit**, waarbij de organisatie van de onderneming een afspiegeling is van de samenleving waarin zij opereert.

De regio staat hiermee voor een **complexe, langjarige maatschappelijke opgave**. Bestuurlijke ambities bepalen de focus in scope. De paragrafen

Figuur 2: NEx-T model met zeven dimensies van de Nieuwe economie

hierna geven een toelichting op enkele uitgangspunten voor de aanpak.

3.2 Visie op de aanpak

PUBLIEKE REGIE EN TRIPLE HELIX SAMENWERKING

RWB beseft dat de transitie naar een nieuwe economie in de eerste plaats aan de **bedrijven zelf** is. Een samenwerking met **kennis- en onderwijsinstellingen** kan bedrijven daarbij een extra innovatie-impuls geven en brengt focus aan in de opleiding van talent. Tegelijkertijd kan en

moet de overheid vanuit haar rol en verantwoordelijkheid zelf ook richting geven en bijdragen aan deze maatschappelijke opgave.

De opgave vraagt een samenhangende aanpak van de overheid waarin alle vormen van **overheidssturing**⁴ helpend én nodig zijn. Dat gaat om reguleren, presteren (het goede voorbeeld geven), faciliteren en stimuleren én samenwerken. We geven zo ook invulling aan wat er vanuit het Rijk aan regelgeving en instrumentarium wordt voorbereid. Als regio en lokale overheden leggen we de nadruk op het scheppen van de juiste **voorwaarden** voor ontwikkeling van de nieuwe economie.

Om onze rol als samenwerkende overheid verder vorm te geven werkt RWB namens de gemeenten met bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen in een **triple helix samenwerking**, op basis van gedeeld eigenaarschap. De partners hebben daarvoor in 2018 de EBWB opgericht. RWB investeert in deze samenwerking en helpt die ontwikkelen.

KETENDENKEN, TRANSITIESECTOREN EN TOEPASSING

Ketendenken helpt ons om deze transitie op een slimme manier te bevorderen. De traditioneel grotere sectoren in de regio zijn agro-food, chemie en energie, logistiek en haven, techniek en bouw, leisure en dienstverlening. Als we kijken naar de achterliggende waardeketens dan zien we dat bepaalde toeleverende sectoren (grondstoffen, halffabricaten, diensten) meerdere van deze sectoren (kunnen) bedienen. We leggen daarom de focus van onze inspanningen op

- 1) de ontwikkeling van innovatieve, toeleverende sectoren (transitiesectoren), passend bij het DNA van de regio en met relatief grote invloed in de waardeketen van traditionele sectoren in de regio;

- 2) de innovatieve toepassing van de (half)producten en diensten van deze transitie sectoren in de traditionele sectoren in de regio.

Voorbeelden van relevante **transitiesectoren** in de regio zijn

- teelt, verwerking en ontwikkeling van toepassingen van en voor plant- en biobased eiwitten, materialen en grondstoffen;
- human centered innovation.

Voorbeelden van relevante **toepassingen** van deze transitie sectoren in bestaande sectoren in de regio zijn

- plantaardige eiwitten in voedselindustrie;
- biobased bouwen
- biobased maakindustrie;
- groene chemie;
- smart industry;
- smart logistics.

ECOSYSTEEM-BENADERING

In lijn met de 'Entrepreneurial Ecosystem'-benadering van Stam (zie Figuur 3) richten we onze aanpak op het versterken van innovatieve ecosystemen die bijdragen aan de nieuwe economie. Dat zijn de ecosystemen rond de hiervoor genoemde transitie sectoren en toepassingen ervan. Dat doen we vanuit netwerken waarin kennis, bedrijvigheid en innovatie samenkomen.

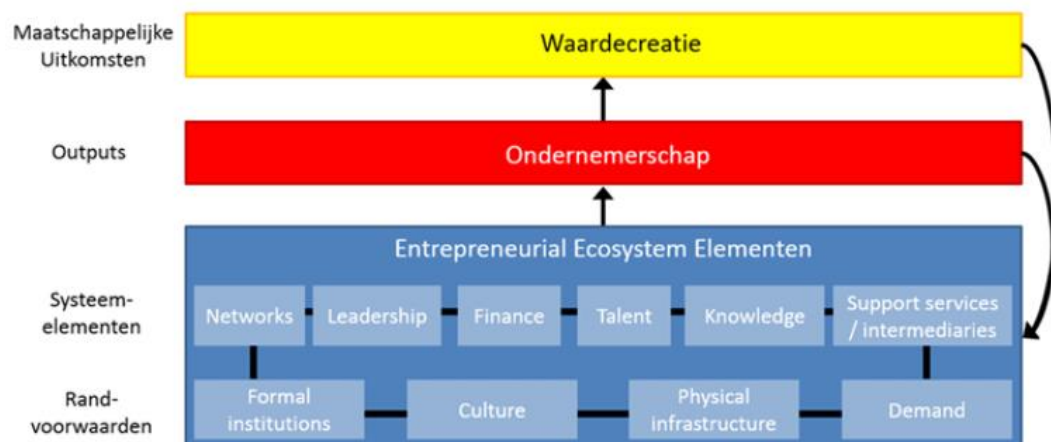
Door net als Stam te denken in ecosystemen zetten we mensen, netwerken en instituties centraal. Ondernemerschap – het herkennen en realiseren van kansen om nieuwe waarde te creëren – is één van de belangrijkste mechanismen voor economische ontwikkeling.

⁴ Bron: Sedimentatie in sturing, Van der Steen c.s., NSOB, 2015

Een krachtig ecosysteem voor ondernemerschap bestaat juist uit de invulling van én interactie tussen een tiental elementen, te weten:

netwerken; leiderschap; nieuwe kennis; financiering; talent; intermediaire diensten; marktvraag; cultuur; formele instituties en fysieke infrastructuur.

Met de gerichte versterking hiervan ondersteunt de triple helix samenwerking de ontwikkeling en groei van ambitieuze ondernemingen (van startups via scale-up tot mkb) en moedigen we ondernemers en andere actoren aan om de risico's te nemen van het starten, door

Figuur 3: Het 'Entrepreneurial Ecosystem'-model van Stam

ontwikkelen, financieren en anderszins bijstaan van risicovolle ondernemingen.

TRANSITIESTURING

We beseffen dat het niet reëel is een blauwdruk voor deze transitie op te stellen. We moeten (leren) omgaan met onzekerheid. We plegen inspanningen, we ervaren met onze partners hoe dat gaat en wat effecten

zijn, we leren ervan en nemen die inzichten mee naar de volgende periode. De opgave vraagt een adaptieve aanpak en een lerende overheid.

3.3 Rol RWB

Regio West-Brabant (RWB) is het samenwerkingsverband van onze zestien gemeenten van waaruit wij werken aan de transitie naar een nieuwe economie. RWB vervult daarvoor namens de gemeenten de volgende rollen:

- **Opdrachtgever** strategische agenda
- **Coördinator** uitvoering programma onder strategische agenda
- **Partner** in triple helix samenwerking (EBWB)
- **Belangenbehartiger** in bovenlokale samenwerkingen
- **Public affairs en lobby** overheden: beleid, samenwerking, funding
- **Portaalfunctie lerende overheid**, ter ondersteuning ontwikkeling gemeentelijke competenties en mobiliteit talent (mobiliteitscentrum)
- **Portaalfunctie omgeving**: voorlichting, facilitering en verbinding
- **Facilitator samenwerking gemeenten** voor ontwikkeling beleid, uitvoering projecten op vlak nieuwe economie
- **Financier** voor stimulering initiatieven in de regio (vb. O&O fonds)
- **Subsidieverlener** aan REWIN t.b.v. rol en bijdrage in triple helix

BESTUUR EN ORGANISATIE RWB

Besluitvorming rond de strategische agenda vindt plaats in het **RWB-bestuur**. In de commissie Economie & Arbeidsmarkt bereiden we besluiten voor. Bestuurlijke kopgroepen zijn aanjagers van de uitvoering.

De ambtelijke **RWB-organisatie** helpt de overheidsleden van de Economic Board West-Brabant, het RWB-bestuur, de commissie en de afzonderlijke gemeenten bij het komen tot een regionale koers en de

uitvoering van de projecten en activiteiten die voortkomen uit de strategische agenda. De RWB-organisatie coördineert, faciliteert, jaagt aan, reflecteert en adviseert. De meerwaarde van de RWB-organisatie ligt in kennis, inzicht, overzicht van ontwikkelingen op alle schaalniveaus en bundeling van lokale kracht richting provincie, Rijk en Europa. De RWB-organisatie vervult daarvoor de volgende rollen:

- **Secretaris en adviseur** bij bestuurlijke en ambtelijke overleggen en besluitvorming rond de nieuwe economie in RWB-verband
- **Procesbegeleider** ontwikkeling strategische agenda
- **Programma coördinator** uitvoering werkplan onder strategische agenda en coördinatie benodigde inzet vanuit gemeenten, inclusief overheidsaandeel in uitvoering EBWB-programma
- **Projectleider** en **medewerker** activiteiten en projecten onder strategische agenda, inclusief uitvoering EBWB-programma

3.4 Samenwerking

RWB werkt bij de uitvoering van voorliggend werkplan nauw samen met de afzonderlijke gemeenten en haar publieke en private partners. Dat doet zij op basis van de volgende uitgangspunten.

RWB EN GEMEENTEN

- Voorliggend werkplan geeft aan wat RWB vanuit haar opdracht en rollen (zie paragraaf 3.3) doet om de ontwikkeling van de nieuwe economie te versnellen in relatie tot a) de **overheidsbijdrage** aan de **EBWB-agenda** en b) het ondersteunen van **gemeenten** in hun **eigen rolneming**.
- RWB maakt jaarlijks met zowel gemeenten als EBWB/REWIN **concrete afspraken** over activiteiten en **benodigde inzet** vanuit

zowel gemeenten als RWB, waarbij het RWB-werkplan de kaders aangeeft van wat RWB kan organiseren.

- Daarnaast faciliteert RWB een goede samenwerking op het thema nieuwe economie tussen de **gemeenten onderling**

RWB, REWIN EN 3O-PARTNERS

- RWB zit als **overheidspartner** in de **EBWB**, met de 3O-partners
- Ze werkt samen met REWIN en 3O-partners in **triple helix verband** aan de **uitvoering** van het EBWB-programma. Het EBWB-jaarplan (coördinatie: REWIN) en het werkplan van RWB grijpen in elkaar, vullen elkaar aan en versterken elkaar.
- REWIN coördineert de partner-samenwerking en leidt een deel van de inspanningen. RWB coördineert de benodigde inzet vanuit de gemeenten.

RWB EN ANDERE OVERHEDEN EN PUBLIEKE VERBANDEN

- RWB faciliteert gemeenten en hun samenwerkingsverbanden met kennis en inzichten over randvoorwaarden voor een succesvolle ontwikkeling van de nieuwe economie die helpend zijn in besluitvorming.
- Ze ontwikkelt een netwerk voor kennisdeling en samenwerking op beleid en funding bij **bovenregionale overheden** en **publieke samenwerkingsverbanden** aangaande de nieuwe economie.

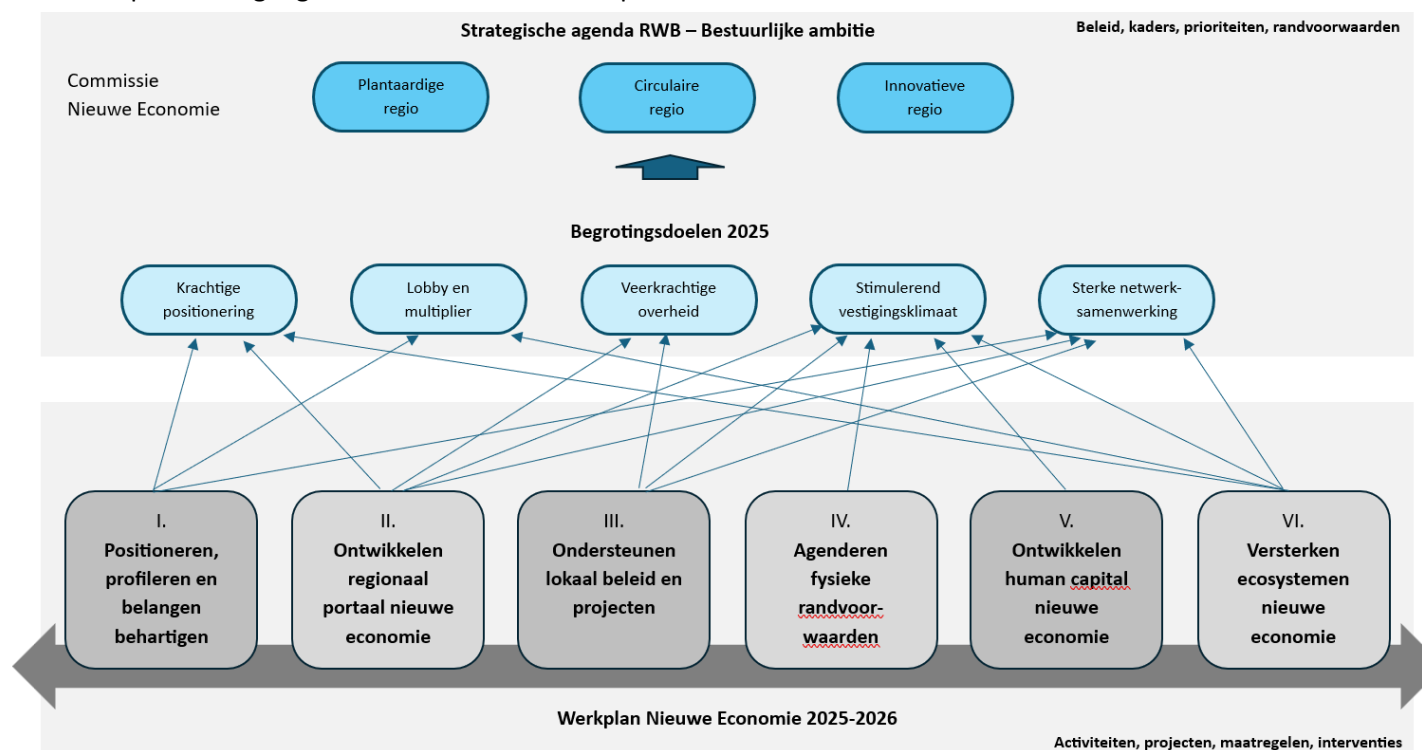
4 Activiteiten 2025-2026

4.1 Van doelen naar activiteiten

De paragrafen hierna geven een beknopte toelichting op de activiteiten die we met en voor gemeenten in 2025 en 2026 beogen uit te voeren. Dat doet we binnen bestaande kaders van strategische agenda en begroting. Onder 'activiteiten' verstaan we alle type inspanningen, zoals projecten uitvoeren, beleidsmaatregelen ontwikkelen en (leer)interventies plegen. We vatten de activiteiten per paragraaf in een tabel samen.

Activiteiten in de tabel waarbij het symbool ■ staat weergegeven hebben een relatie met het **EBWB-jaarplan** (coördinatie REWIN): er is afstemming voorzien en/of de activiteit wordt uitgevoerd in EBWB-verband.

Voor veel activiteiten geldt dat ze bijdragen aan meerdere begrotingsdoelen. Figuur 4 geeft deze samenhang schematisch weer. Bestuurlijke aandacht en besluitvorming zal met name op de bovenste helft van dit schema gericht zijn. De onderste helft betreft ambtelijke uitvoering. Zowel monitoring op doelbereik als monitoren op de voortgang van activiteiten is in dat opzicht relevant.

Figuur 4: Bijdrage activiteiten werkplan aan begrotingsdoelen en bestuurlijke ambities RWB

4.2 1. Profileren, positioneren en belangen behartigen

De Economic Board West-Brabant wil de nieuwe economie en nadrukkelijk haar plantaardige, circulaire en innovatieve economische kracht in Nederland nog meer op de kaart zetten. Waar mogelijk wil zij ook in Europa kansen benutten. Een sterke positionering en uitstraling van deze economie, zowel binnen als buiten de regio, draagt daaraan bij. Bestaande bedrijven in de regio worden eerder getriggerd om stappen te zetten richting de nieuwe economie. Startups en relevante bedrijven van elders weten de regio te vinden. Talent van binnen en buiten de regio wil hier graag werken en de ontwikkeling van kennis en het onderwijs krijgt extra focus. Tenslotte zijn bovenlokale overheden en andere investeerders sneller geneigd te investeren in de regio (multiplier).

Om die kansen te kunnen benutten zorgen we dat we blijven inspelen op ontwikkelingen in politiek, maatschappij en de publieke opinie. Dat vraagt om investeren in vruchtbare netwerken en samenwerkingen, om doordachte marketing en communicatie en om focus in lobby activiteiten. We willen vanuit onze maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid regio houden op de overheidscommunicatie en publieke beeldvorming omtrent de nieuwe economie. Daarbij moeten we zorgen dat we als overheden onderling elkaar op in onze posities en taken versterken. Verdergaande afstemming met gemeenten en de relevante andere samenwerkingsverbanden waarin zij participeren is daarbij helpend en nodig. Evenals meer samen optrekken in triple helix verband.

Met de Regio Deal is 'innovatief plantaardig' een bovenregionaal visitekaartje van onze nieuwe economie geworden. Dat bouwen we in Nederland verder uit. We bepalen onze gewenste positie en ontwikkelen een daarbij passend narratief. Het is tevens van belang dat we er als overheid voor zorgen dat er een breder narratief komt voor *binnen* de

regio. Het is van belang dat innovatieve ondernemers uit alle relevante sectoren én alle (inwoners van) gemeenten zich positief gaan herkennen, aangesproken voelen en bewust worden van wat de nieuwe economie hen kan brengen. We ontwikkelen daarbij communicatiemiddelen die bestuurders en ambtenaren bij gemeenten helpen om dit verhaal te vertellen. We zoeken enkele publieke ambassadeurs uit de regio om dit breed uit te dragen. We organiseren periodiek een event voor betrokkenen bij gemeenten waarbij bewustwording, kennisdeling, inspiratie en onderlinge verbinding centraal staat. We bieden gemeenteraden aan om met het verhaal van de nieuwe economie en de praktijk van onze ondernemers kennis te maken.

We willen vanuit onze rol en positie werken aan het versterken van ons publieke (kennis)netwerk en onze invloed op bovenlokaal beleid vergroten, evenals kansen voor samenwerking en cofinanciering. Dat doen we door de samenwerking met andere regio's te zoeken, zoals Noordoost Brabant, Zeeland en Vlaanderen.

We gaan ook nader in gesprek met de provincie Noord-Brabant om te verkennen waar kansen liggen voor de onderlinge samenwerking binnen de regio én het samen optrekken richting Rijk en andere publieke samenwerkingsverbanden. We ontwikkelen proposities ontwikkelen om provincie, Rijk en EU mee te laten investeren. Om onze proposities te onderbouwen voeren we een verkenning uit naar de potentie van de nieuwe economie.

#	Maatregelen en acties	EBWB
1	Start opstellen aanpak public affairs met activiteitenplan en communicatieplan 2025-2026	■
2	Verkennen regionale potentie nieuwe economie	■
3	In verbinding blijven met publiek netwerk (vb. EN-Zuid, VNG, ..)	
4	Ontwikkelen gedragen bovenregionaal narratief richting Rijk en EU	■
5	Ontwikkelen narratief voor <i>binnen</i> de regio waarin alle belanghebbenden van de nieuwe economie zich herkennen en aangesproken voelen. Onze gemeenten en onze gemeenteraden hebben onze bijzondere aandacht	■
6	Publieke ambassadeurs van en uit de regio zoeken. We communiceren en delen meer over de ontwikkelingen.	■
7	Ontwikkelen communicatiemiddelen gemeenten: wat kan de omgeving van gemeenten verwachten i.r.t. de nieuwe economie?	
8	Organiseren van 2-3 events voor gemeenten per jaar voor bewustwording, inspiratie, verbinding en kennisdeling	
9	Samenwerking zoeken met andere regio's (bv. Noordoost Brabant, Vlaanderen, Groningen, Foodvalley en Zeeland) en gezamenlijke agenda verkennen	■
10	Benutten regionaal subsidieoverleg om bovenlokale kansen voor samenwerking en funding te identificeren	
11	Samenwerking versterken met provincie Noord-Brabant op beleid, activiteiten en gezamenlijke propositie	■
12	Provincie en/of Rijk laten investeren via op te stellen propositie	■
13	EU laten investeren in versnelling nieuw economie via op te stellen propositie	■

#	Maatregelen en acties	EBWB
14	Opstellen inhoudelijke lobby agenda i.r.t. bovenlokaal beleid en belangenbehartiging organiseren	

4.3 II. Ontwikkelen regionaal portaal nieuwe economie

Het te ontwikkelen regionaal portaal bestaat uit een deel Lerende Overheid en een deel voor de omgeving.

We ontwikkelen voor het overheidsdeel voor zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokkenen een leeromgeving met een aanbod waar naar believen gebruik van kan worden gemaakt. Dat doen we in samenwerking met de West-Brabant Academie. Daarnaast kan er in het regionaal portaal door overheden kennis en inspiratie worden uitgewisseld over de nieuwe economie. Het leeraanbod betreft tools, masterclasses, modules, leerprogramma's en begeleidingstrajecten. Onderwerpen zijn circulair en plantaardig. In het kader van onze Aanpak Lerende Overheid richt het aanbod zich ook op versterken van onderliggende competenties in relatie tot transitiegericht werken en ervaringsgericht leren. Het digitale platform voor dit portaal kan tevens een portaal-functie vervullen in het kader van lokaal beleid en projecten (zie par. 4.4). Daarnaast zetten we in samenwerking met het MBC een regionale pool ambtenaren 'nieuwe economie' op, die flexibel een bijdrage kunnen leveren bij en kennis kunnen opbouwen met en voor meerdere gemeenten.

Het regionaal portaal voor de omgeving is gericht op alle bedrijven, maatschappelijke instellingen en burgers die iets willen met de nieuwe economie, of benieuwd zijn wat de transitie voor hen kan betekenen. We doen dit in directe afstemming met REWIN vanwege de link met onze ondernemers. Veel van hen hebben de benodigde expertise en/of

middelen niet in huis om alles zelf uit te zoeken. We bundelen in dit regionaal portaal onze krachten als gemeenten.

We gaan door met het O&O fonds en bieden dat aan via het portaal. Dit fonds voor onderzoek & ontwikkeling is een regionale subsidieregeling gericht op het stimuleren van innovatiekracht bij bedrijven, maatschappelijke instellingen én overheden. De publieke dienstverlening kan verder bestaan uit zaken als voorlichting, kennisdeling en -ontwikkeling, inspiratie, wegwijs in beleid en regelgeving, maatwerk ondersteuning in relatie tot vergunningen en (subsidie)regelingen, advies, verbinding leggen met andere partijen, et cetera. Het regionaal subsidieoverleg zorgt dat de informatie over de beschikbare regelingen actueel blijft.

Het regionaal portaal kan zowel digitaal als fysiek vorm krijgen: online website en community, kennisdeeltafels, lokale events). We stellen komend jaar eerst een gebruikersgroep uit de regio samen voor zowel het Lerende Overheid- als het omgevingsplatform. Met hen als klankbord ontwikkelen we een dienstverleningsconcept dat aansluit op hun behoeften. Als tijdelijk voorloper kijken we hoe we de huidige website van RWB al meer geschikt kunnen maken. Waar mogelijk sluiten we aan op beschikbare informatie en portalen die er al zijn waardoor we die ook beter ontsluiten.

#	Maatregelen en acties	EBWB
1	Regionaal Portaal nieuwe economie – Overheid: samenstellen gebruikersgroep ‘overheid’, ontwikkelen concept voor regionaal overheidsportaal / digitale leeromgeving om leeraanbod, kennis, informatie en ervaringen uit te wisselen o.b.v. huidige RWB Academy.	
2	Regionaal Portaal nieuwe economie - Omgeving: samenstellen gebruikersgroep ‘omgeving’, ontwikkelen dienstverleningsconcept en opstellen voorstel ontwikkeling	■
3	Herinrichten structuur RWB-website, als voorloper op Regionaal Portaal nieuwe economie	■
4	Coördinatie O&O fonds (Onderzoek & Ontwikkeling)	
5	Door ontwikkelen aanbod Regionaal Portaal - Overheid: - leerprogramma circulaire economie ambtelijk koplopers - masterclass plantbased inkopen - masterclass / modules / begeleidingstraject transitiegericht leiderschap en ervaringsgericht leren voor bestuurders en management - tools: visuele praatplaten a) handelingsperspectief nieuwe economie voor gemeenten; b) routekaart innovatief vestigingsklimaat (m.b.t. zowel bedrijven als talent)	
6	Versterken kennisdeling tussen gemeenten omtrent innovatie en nieuwe economie (vb. events, kennisdeel-tafels, community)	
7	Opzetten regionale pool ambtenaren ‘nieuwe economie’ (MBC)	

4.4 III. Ondersteunen lokaal beleid en projecten

De transitie naar een nieuwe economie is complex en vraagt om een veerkrachtige overheid. Een overheid met het vermogen om te anticiperen op de maatschappelijke ontwikkelingen, voordat ze urgent worden. Denk aan de stikstofcrisis, de woningnood, de energietransitie en brede welvaart problemen. De nieuwe economie vraagt om een overheid die rolbewust is, actief ontwikkelt op kennis, visie en passend beleid, de samenwerking met partners zoekt en leiderschap toont.

Gemeenten zullen daarin een voorbeeldrol en aanjaagfunctie moeten vervullen. Samen met de West-Brabantse overheidspartners verkennen we hoe dit in te vullen, hoe met lokaal beleid en projecten bij te dragen en hoe de benodigde competenties te ontwikkelen (zie ook par. 4.3). Samen leren door samen te doen, uit te wisselen en te ervaren in de praktijk is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Zo organiseren en begeleiden we beleidstafels en ambtelijke themagroepen waarin we al doende leren en we zetten in op een traject om tot interbestuurlijke afspraken te komen omtrent circulariteit.

#	Maatregelen en acties	EBWB
1	Faciliteren en deelnemen beleidstafels circulaire aanpak	■
2	Faciliteren en deelnemen ambtelijke themagroep circulair grondstoffenplatform	
3	Faciliteren en deelnemen ambtelijke themagroep circulair inkopen	
4	Faciliteren en deelnemen ambtelijke themagroep projecten met beheerafdelingen infra en vastgoed	
5	Faciliteren totstandkoming interbestuurlijke afspraken gemeenten i.r.t. circulair beleid en circulair en biobased bouwen	

4.5 IV. Faciliteren inzicht randvoorwaarden nieuwe economie

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat is essentieel voor het behouden en aantrekken van innovatieve bedrijven die bijdragen aan de transitie naar een nieuwe economie. Gemeenten spelen hierbij een cruciale rol door de juiste randvoorwaarden in te vullen en mogelijkheden te faciliteren.

Het vestigingsklimaat wordt bepaald door een samenspel van factoren. RWB faciliteert gemeenten met inzicht en kennis over wat er in West-Brabant nodig is om de nieuwe economie hierin goed te faciliteren. Daarmee ondersteunen we gemeenten, of de verbanden waarin gemeenten samenwerken, met inzichten en knoppen om aan te draaien op verschillende thema's.

#	Maatregelen en acties	EBWB
1	Uitvoeren regionale verkenning naar de stand van het regionale vestigingsklimaat voor de nieuwe economie en welke acties daarop nodig zijn	■
2	In gesprek met de gemeenten de resultaten van de verkenning concretiseren naar de lokale of samenwerkingsagenda's van de gemeenten zodat waar gewenst acties opgepakt kunnen worden	■
3	Gemeenten, provincie en waterschap waar nodig en gewenst helpen met het borgen van acties om het vestigingsklimaat nieuwe economie mee te versterken	
4	Faciliteren gemeenten in hun inbreng van het belang van nieuwe economie bij afwegingen door stedelijke regio's en districten	
5	Faciliteren gemeenten in hun inbreng van het belang van nieuwe economie bij afwegingen omtrent energie-infrastructuur (pMIEK, RES)	

4.6 V. Ontwikkelen Human Capital nieuwe economie

De arbeidsmarkt is over het algemeen krap. Het talent (human capital) dat nodig is voor de transitie naar een nieuwe economie is niet zonder meer beschikbaar. We werken samen met REWIN en onze triple helix partners om te zorgen dat deze randvoorwaarde in de toekomst geen belemmering meer vormt.

De in 2024 uitgevoerde arbeidsmarktanalyse laat zien waar we kennis en kunde tekort komen. Met die resultaten voeren we in 2025 en 2026 de Human Capital Agenda uit. We willen bovendien beter inzicht krijgen in de eisen die mensen stellen aan het vestigingsklimaat in West-Brabant willen ze zich hier vestigen. Dat stimuleert projecten die bijdragen aan het aantrekken, benutten, behouden en ontwikkelen van talent. Daarnaast zal RWB het Penvoerderschap Regio Deal Samenwerken aan Talent coördineren.

#	Maatregelen en acties	EBWB
1	Uitvoeren onderzoek vestigingsklimaat nieuw talent	■
2	Uitvoeren regionale Human Capital Agenda nieuwe economie	■
3	Penvoerderschap Regio Deal Samenwerken aan Talent	

4.7 VI. Bijdrage versterken ecosystemen nieuwe economie

Om de transitie naar de nieuwe economie te versnellen investeren we in het versterken van ecosystemen voor innovatieve ondernemers die actief zijn in een relevante transitiesector. We verzorgen daartoe de overheidsinbreng in de Economic Board West-Brabant en in de samenwerking met REWIN.

We zijn ons bewust dat het primaat ligt bij de ondernemers zelf en bij de kennis- en onderwijsinstellingen die een bijdrage kunnen leveren aan toegepast onderzoek en innovatie. Tegelijkertijd kan de overheid een belangrijk rol spelen in deze ecosystemen middels faciliteren, stimuleren, verbinden, samenwerken en samen leren wat drempels, kansen en maatregelen zijn om die te vertalen naar lokaal beleid. Zo innoveren en ontwikkelen we samen.

ECOSYSTEMEN MET PRIORITEIT

Komende periode zetten we samen met REWIN in op de versterking van de volgende ecosystemen:

- **Plant-Based Hub:** teelt, verwerking en toepassingen
- **Biobased Bouwen**
- **Biobased Maakindustrie**

Die versterking krijgt vorm door het bouwen aan het netwerk, het ontwikkelen van bovenregionale samenwerking, behoeftenonderzoek en ontwikkelen van werklocaties en hubs, bijdragen aan transitielabs en evenementen voor kennis-, keten- en businessontwikkeling, het komen tot regionale afspraken (publiek, triple helix) en ondersteuning van ondernemers en kennisinstellingen op gebied van funding en subsidies. Vanuit het EBWB-programma wordt jaarlijks een aanpak per ecosysteem opgesteld met een specifieke uitwerking van die activiteiten.

Voor het ecosysteem Biobased Bouwen is van belang te benoemen dat overheden hier een relatief grote invloed hebben door hun rol in ruimtelijke ontwikkeling, ontwikkeling en inkoop van (maatschappelijk) vastgoed en GWW-infrastructuur. Die invloed is in het ecosysteem Biobased Maakindustrie een stuk minder.

ALGEMENE ACTIVITEITEN ECOSYSTEMEN

Wij zoeken afstemming met andere (publieke of triple helix) samenwerkingen in de regio die gericht zijn op het versterken van relevante, innovatieve ecosystemen en/of economische clusters. Deze afstemming geeft input voor onze activiteiten inzake positioneren, profileren en belangen behartigen (zie par. 4.2), onze regionale portaalfunctie (zie par. 4.3), voor het agenderen van fysieke randvoorwaarden zie par 4.5) en het versterken van gelieerde

ecosystemen (zie deze paragraaf). We zorgen hiermee voor synergie met de invulling van de activiteiten in dit werkplan. Het gaat onder andere om (niet limitatief):

- **Human Centered Innovation (Smart Logistics, Smart Industries):** gemeente Breda werkt aan overheidskant nauw samen gemeente Tilburg en provincie.
- **Groene energie, haven en logistiek:** vb. Powerport regio Moerdijk en Logistiek Park Moerdijk, Smart Delta Resources
- **Groene chemie en zorg:** vb. Smart Delta Resources, Groene chemie- nieuwe economie
- **High-tech maintenance en defensie:** zoals Aviolanda, Maritiem Cluster Werkendam

SAMENVATTENDE TABEL: ACTIVITEITEN PER ECOSYSTEEM

#	Maatregelen en acties	EBWB
1	Bijdragen aan bouw regionaal netwerk en samenwerking van 30-partijen in ecosysteem	■
2	Bijdragen aan ontwikkeling bovenregionale samenwerking i.r.t. ecosysteem (bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen) m.b.t. kennisuitwisseling en business development	■
3	Werklocaties (broedplaatsen, innovatiehubs): bijdragen aan uitvoering behoeftenonderzoek en ontwikkeling	■
4	Opzetten transitielabs gericht op kennis- en businessontwikkeling	■
5	Bijdragen aan organiseren van evenementen i.r.t. ecosysteem (kennis, inspiratie, netwerk)	■

#	Maatregelen en acties	EBWB
6	Faciliteren totstandkoming regionaal convenant gemeenten omtrent Circulair Bouwen en Werken	
7	Doelgroepen ondersteunen in relatie tot funding en subsidies	■
8	Kansen spotten voor nieuwe samenwerkingen en funding	■
9	Synergie zoeken met overige (triple helix) samenwerkingen om de activiteiten in dit werkplan daarop af te stemmen.	■

4.8 VII. Programma coördinatie en monitoring

RWB voert naast de hiervoor benoemde activiteiten, namens de gemeenten, nog programmatische, randvoorwaardelijke activiteiten uit. Dat doet RWB vanuit haar rolnemings (zie par. 3.3) voor de strategische agenda en de uitvoering ervan, het overheidspartnerschap van RWB in de EBWB, de coördinatie op de inzet van RWB en gemeenten voor het overheidsdeel van het EWBW-programma en de coördinatie van de Regiodeal West-Brabant Welvaren.

Dat betreft onder andere de organisatie van en ondersteuning bij overleggen, coördinatie en penvoering van proposities, agenda en werkplannen, coördinatie van inzet vanuit RWB en/of gemeenten, faciliteren afstemming en samenwerking gemeenten, afstemming op raakvlakken met andere publieke initiatieven, monitoring en verantwoording op voortgang en doelbereik, issuemanagement, budgetbeheer en P&C cyclus en begeleiden van besluitvorming.

Komende periode stellen we tenslotte nog per gemeente een 'Dashboard nieuwe economie' op. Dit doen we in co-creatie met lokale ambtenaren. We spitsen het dashboard toe op de lokale context. Het geeft het inzicht in wat de transitie naar de nieuwe economie voor de relevante sectoren in

de betreffende gemeente betekent en wat de voortgang van relevante activiteiten is.

#	Maatregelen en acties	EBWB
1	Coördinatie strategische agenda en monitoring begrotingsdoelen. Evaluatie en herijking beoogd vanaf Q2 2026.	
2	Coördinatie uitvoering werkplan onder strategische agenda	
3	Coördinatie deelname RWB als overheidspartner EBWB	■
4	Coördinatie inzet RWB en gemeenten voor overheidsdeel EBWB-programma	■
5	Coördinatie uitvoering Regio Deal West-Brabants Welvaren	■
6	Dashboard nieuwe economie per gemeente, in co-creatie opstellen	

5 Middelen

Voor de uitvoering van het Werkplan Nieuwe Economie 2025-2026 is in 2025 circa € 1,5 miljoen beschikbaar inclusief de beschikbare personele bezetting (10.33 fte). De uitvoering van dit Werkplan vraagt in 2026 dezelfde inzet.

In de eerste helft van 2025 hebben we te maken met onderbezetting. De verwachting is dat de structurele bezetting rond de zomer van 2025 op orde is.

De commissie van advies heeft aangegeven te willen starten met een selectie van activiteiten. Successievelijk worden hierop activiteiten bijgeschakeld.

